

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

- Bennet, S. (2019). *Theory for theatre studies*. Sounds. Bloomsbury.
- Home-Cook, G. (2015). *Theatre and Aural Attention: Stretching Ourselves*. London.
- Kane, B. (2014). *Sound Unseen: Acousmatic Sound in Theory and Practice*. Oxford.
- Kendrick, L. (2017). *Theatre Aurality*. London.
- Nudds, M., O'Callaghan, C. (eds.) (2009). *Sounds and Perception: New Philosophical Essays*. Oxford.

Лі Сяодун

аспірант кафедри історії української та зарубіжної музики ХНУМ імені

І. П. Котляревського

Науковий керівник:

канд. мистецтв., доцент

Анфілова С.Г.

БАРОКОВИЙ КЕЙС В ТВОРЧОМУ ДОРОБКУ СПІВАКА МАЙКЛА СПАЙРЕСА

Американський баритенор Майкл Спайрес / *Michael Spyres* – є однією із найвидатніших зірок мистецтва академічного вокалу сучасності. Він працює у найпрестижніших оперних театрах, співає з ушлявленими

оркестрами світу, відомий концертно-театральною та фестивальною діяльністю, оригінальними музичними альбомами, яскравими майстер-класами. Записи його виступів в *YouTube* набирають мільйонні перегляди, супроводжуючись схвальними відгуками. Глядачі відзначають унікальність його вокального таланту, називаючи співака «збоєм матриці», оскільки Майкл Спайрес в межах однієї концертної програми блискуче виконує найскладніші арії як тенорового, так і баритонового репертуару.

Жанрово-стильові пріоритети Майкла Спайреса визначаються широким діапазоном його виконавських уподобань. Він однаково природньо відчуває себе як в *оперному*, так і *камерно-вокальному* жанрах. Репертуар Спайреса вражає: він виконує вокальні твори майже *всіх* музичних стилей – **бароко, класицизму, романтизму, веризму, музики ХХ століття**. Найбільш розвиненою частиною його доробку постає музика романтичної доби, де розкривається його потенціал співака *лірико-драматичного* ампула. Хоча однаково органічно відчуває він себе і в комічних партіях.

Справжнім відкриттям нових сторін таланту М. Спайреса став записаний ним у 2023 році альбом «*Contra-Tenor*» у співтворчості із ансамблем «*Il pomo d'oro*» під орудою диригента *Francesco Corti*. Зорієнтованість колективу на барокову музику та стиль історичного інформованого виконавства пояснює змістовне наповнення диску, до якого увійшло 15 вокальних композицій – арій з

репертуару контр-тенорів другої половини XVII–XVIII століть. Це фрагменти опер: Ж. Б. Люллі («Персей» / «*Persée*»), Г. Ф. Генделя («Тамерлан» / «*Tamerlano*»), А. Вівальді («Артабано» / «*Artabano, re de'parti*»), Л. Вінчі («Катон» / «*Catone in Utica*»), Н. Порпора («Германік в Німеччині» / «*Germanico in Germania*»), Д. Сарро («Ахіллес у Скіро» / «*Achille in Sciro*»), Б. Галуппі («Олександр в Індії» / «*Alessandro nell'Indie*»), Г. Латілли («Сірое – цар Персії» / «*Siroe, re di Persia*»), Ж. –Ф. Рамо («Неїс» / «*Naïs*»), Н. Піччіні («Роланд» / «*Roland*»).

Дуже показовою з точки зору стильової манери співака є арія Баязета з опери Георга Фрідріха Генделя «Тамерлан» (1724). Зазначимо, що на сьогоднішній день у вокальному доробку М. Спайреса представлені арії з двох опер Г. Ф. Генделя – «Тамерлан», «Семела», а також партії з ораторій «Мессія» та «Теодора».

Арію Баязета з III дії опери – «*Empio, per fatti guerra*» / «Злий, щоб вести війну проти тебе» – можна вважати кульмінацією у розвитку образу героя. За сюжетом османський імператор Баязет разом із донькою Астерією потрапляють в полон до Тамерлана. Заради приниження свого ворога Тамерлан оголошує, що Астерію, зведуть до служниці в його сералі, а самого Баязета змусять стежити за її безчестям. Ця новина обурює Баязета, який дає клятву помститися своєму кривднику за будь-яких обставин: навіть з'явившись йому після власної смерті у вигляді привида.

У виконанні арії М. Спайрес максимально використовує свої унікальні від природи характеристики «баритенора», які поєднуються із довершеною вокальною технікою, розумінням сюжетної лінії та стилю музики Г. Ф. Генделя. Це стає підставою задля розкриття художнього образу музики у всій повноті. Цікаво, що співак знижує оригінальну тональність твору на півтон. Можливо він спеціально обирає стандарт звуку $\text{Ля}=415$ Гц (замість прийнятого сучасного $\text{Ля}=440$ Гц), щоб відтворити звучання барокової музики. Дотримуючись вимог бельканто, М. Спайрес не вагаючись демонструє широкий потенціал власного голосу, а саме: легкість і яскравість тенора у високому регістрі, що може розглядатися відображенням своєрідного істеричного збудження героя; а також глибоку та стійку баритонову якість у низькому регістрі. Баритоновий відтінок є ще більш вираженим у репризі. Імпровізаційність у репризі реалізується у підвищеній вокально-технічній складності. Окрім складних колоратурних пасажів та навмисно підвищених високих нот для передачі емоційного вираження, М. Спайрес помітно співає кілька нот на октаву нижче, тим самим прориваючи типовий теноровий діапазон та досягаючи баритонового діапазону. Така інтерпретація, здається, прекрасно відповідає образу Баязета – розгніваного батька та царя, який, водночас обраний свідком приниження своєї дочки та безсилий чинити опір і може лише молитися про божественне втручання через власну смерть.

Підсумовуючи зазначимо: у бароковому репертуарі Майкл Спайрес демонструє досконалий рівень виконання, обираючи зразки, які максимально відповідають його власним вокальним характеристикам та розкривають напрацьовану вокальну техніку, яка стає не самоціллю, а лише засобом реалізації художньої ідеї.

Лігоцький Олександр

*Аспірант кафедри теорії та історії музичного
виконавства НМАУ*

ORCID ID: <https://orcid.org/0009-0004-6399-9752>

Науковий керівник:

*кандидат мистецтвознавства, доцент,
заступник декана факультету народних
інструментів НМАУ*

Заєць В. М.

УКРАЇНСЬКЕ БАЯННО-АКОРДЕОННЕ МИСТЕЦТВО ЯК СИСТЕМА ХУДОЖНЬОЇ КОМУНІКАЦІЇ У СУЧАСНОМУ КУЛЬТУРНОМУ ПРОСТОРИ

Українське баянно-акордеонне мистецтво у ХХІ столітті постає не лише як сфера виконавської практики, а як багаторівнева система художньої комунікації, у межах якої відбувається передавання естетичних смислів, культурної пам'яті, національної ідентичності та індивідуального творчого досвіду. У сучасному культурному просторі баян і